

בעוהש"ת

קונטרס

דו ביזט אַ חידוש!

וואס דאס איז אַ וואונדערליכע שיעור, געזאגט געווארן דורך
גבֿור קדושת הרב הצדיק מוהר"א ש שלים"א
אריינגערעגט אין אים די ריינע און קלארע אמונה אין באשעפער,
ווי אויף עצות און התחזקות וויאזוי אדורך צו גיין דעם לעבן בשלום.

פרשת יתרו תשע"ג

געבויעט און באגרינדעט אויף די ווערטער פון אנגער הייליגער און פארקטיגער רבי,
דער באהאלטענע ליבטיגקייט, דער הייליגער הויכער ליבט, אדונג, מורנו רבינו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און אויף די ווערטער פון זיין תלמיד, מורנו הגאון הקדוש, א וואונדערליכע ליבט,
וואס קיין טוב באהעלטעניש איז נישט פארהוילן פון איהם,

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

און עס איז צוזאמגעפלאקטן מיט פסוקים פון תורה, גביאים, כתובים, און מאמרים
פון אנדערע הייליגע חכמים פון גמרא און מדרשים און הייליגן זוהר.

עס איז געברענגט געווארן צום דרוק
דורך חסידי ברסלב - טא יארק יג"ו

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה וכל ספרי
אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע וספרי תלמידיו הקדושים

To obtain this and other Breslev publications:

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh Kiryas Joel

8 Hayes Ct.

845-467-5299

מתיבתא היכל הקודש

Mesifta Heichal Hakodesh

1129-42nd Street

Brooklyn NY 11219

מרכז היכל הקודש דחסידי ברסלב

וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh Williamsburg

287 Hewyard Street

347-563-4044

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh Williamsburg

27 Skillman Street

718-384-1652

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh Monsey

79 Decatur Avenue.

347-243-2992

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh Monsey

32 Dolson Rd.

347-733-7551

בארץ ישראל

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב

שני עמותות "ישמח צדיק-קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א

רחוב רבי נחמן מברסלב 1 ת.ד. 421 יבנאל 15225

טלפון רב קווי 04-6708356

פקס: 04-6708359

Visit Our Web Site: www.breslevcity.co.il

לשמוע השיעורים 212-444-9191

Find our entire book selection at:

amazon.com or at: mohorosh.com

To donate and/or sponsor one of our books please call: 845-481-3321

דוּ בִּיזַט אַ חִידוּשׁ !

.א.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כִּהֵן מַדִּיַן חֹתֵן מֹשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי הוֹצִיא ה' אֶת יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם (שְׁמוֹת יח, א).

זאגט אויף דעם רש"י: מה שמועה שמע ובא, וואס
האט יתרו געהערט אז ער איז געקומען? קריעת ים סוף,
ומלחמת עמלק (זבחים קטז ע"א). פֿרעגט דער זוהר הקדוש
(יתרו סח ע"א): האט דען נאר יתרו געהערט אז דער
אייבערשטער האט געשפאלטן דעם ים, די גאנצע

דו ביזט א חידוש !

וועלט האט דאך געהערט דערפון, ווייל וואו עס איז נאר געווען וואסער האט זיך דאס געשפאלטן (שמות רבה כא, ו) !? נאר זאגט דער זוהר הקדוש אז דער חידוש פון יתרו איז געווען אז ער האט געהערט און ער איז געקומען, און ער האט זיך מגייר געווען. אזוי ווי דער באוואוסטער אויסדריק פון די בעלי מוסר: מען דארף 'דערהערן'; דאס הייסט, עס איז דא אמאל איינער הערט, אבער עס נעמט אים נישט איבער, און עס מאכט גארנישט אויס ביי אים, נאכדעם איז דא איינער וואס 'דערהערט', און עס טוישט אים.

עס איז געווען א גרויסער צדיק פון אונזערע לייט, רבי ישראל קארדונוער זכר צדיק לברכה, פלעגט ער זאגן: איינמאל אז דער הייליגער רבי האט שוין אויסגערופן: געוואלד! זייט אייך נישט מייאש, קיין יאוש איז גארנישט פארהאנען. קען שוין דער סמ"ך מ"ם טאנצן פון דער ערד ביזן הימל און פון די הימל ביז דער ערד, און עס וועט אים גארנישט העלפן; ווייל דער סמ"ך מ"ם וויל נאר צופרעכן א מענטש, אז ער טויג נישט, און עס וועט שוין פון אים נישט ארויסקומען קיין

גוטס, אָבער אז מען 'דערהערט' דעם רוף פון הייליגן רבי'ן, אז א מענטש טאר זיך קיינמאל נישט מייאש זיין אפילו אין די שווערסטע ביטערסטע צייטן. מאכט מען זיך נישט צו טוהן פונעם סמ"ך מ"ם, נאר מען ווייסט אז אלעס קען - און וועט - זיך איבערדרייען לטובה, דאס הייסט 'דערהערן'.

ער האט געהאט א תלמיד רבי ישראל בער אודעסער ז"ל [וואס מען האט אים געבען זייער אויסגערוד'פט און מבזה געווען], פלעגט ער שטענדיג פֿרעגן זיין רבי'ן רבי ישראל קארדוונער: מיר קומט אזוי שווער אן צו זיין פֿרייליך, ווי אזוי זענט איר נא שטענדיג אזוי פֿריילעך? [כאטשיג ער האט געהאט אן א שיעור צרות, קינדער זענען אים אנוועק רחמנא לצלן, אויף איז ער אליין געווען א בעל יסורים וכו', פון דעסטוועגן איז ער געווען א זעלטן פֿרייליכער איד], האט ער אים געזאגט: אמת, מיר האבן ביידע דעם זעלבן רבי'ן, און די זעלבע לקוטי מוהר"ן, נאר דער חילוק צווישן מיר און דיר איז: דו 'ווייסט' פון די עצות פונעם הייליגן רבי'ן, אבער איך 'באנוץ' זיך דערמיט.

וועגן דעם אז א מענטש וויל זיין מקורב צום הייליגן רבי'ן דארף ער אסאך לערנען דעם הייליגן רבינ'ס ספרים, בפרט די שיחות פון שיחות הר"ן און חיי מוהר"ן, און פאלגן יעדע זאך וואס דארט שטייט, און נישט קוקן אויף קיינעם, און זיך נישט טענה'נען מיט קיינעם. און אז דער הייליגער רבי האט געזאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כד; ועוד הרבה): אז מען דארף זיין פריילעך, דארף מען פרוברין די מערסטע וואס מען קען, דאס מקיים צו זיין. דער הייליגער רבי האט געזאגט (שיחות הר"ן סימן קעז): איר דארפט זיך זייער פרייען אז איר האט אזא רבי; דארף מען זיך טאקע זייער פרייען מיט דעם, און אז מען פריידט זיך נישט, איז דאס א פגם אין אמונת חכמים רחמנא לצלן.

ב.

חז"ל זאגן: צוויי זאכן זענען צוגעגליכן צו 'קריעת ים סוף': קשין מזונותיו של אדם בקריעת ים סוף (פסחים ק"ח ע"א), 'פרנסה' קומט אן אזוי שווער ווי 'קריעת ים

דו ביזט א חידוש !

ז

סוף'. און קשה זיווגו של אדם פּקריעת ים סוף (סוטה ב ע"א), אזוי אויף א 'שידוך' קומט אן אזוי שווער ווי 'קריעת ים סוף'. וואס 'קריעת ים סוף' איז געווען זייער שווער, סיי ווייל עס איז געווען קיטרוגים (שמות רבה כא, ז), און בכלל דער גס אז די ים זאל זיך געבן א שטעל אויף אינמיטן וואסער און ווערן צוויי ווענט, און מען זאל דורכגיין אין די טריקעניש, דאס איז 'שידוד הטבע' העכער פונעם מענטשליכן פארשטאנד.

די זעלבע זאך 'פּרנסה' איז איינע פון די שווערסטע זאכן אזוי ווי חז"ל זאגן (עין תענית כה ע"א): דער אייבערשטער דארף נאכאמאל באשאפן דעם מענטש, ער זאל באקומען פּרנסה. אויף איז 'פּרנסה' א זאך וואס צופרעכט זייער שטארק דעם מענטש, אזוי ווי חז"ל זאגן (שמות רבה לא, יב): אז מען זאל לייגן 'עניות' אויף איין זייט וואגשאהל, און אלע אנדערע צרות אויף די אנדערע זייט, וועט עניות איבערוועגן. ווייל אז א מענטש האט נישט קיין 'פּרנסה' און ער איז אריינגעפאלן אין חובות, צופרעכט דאס אים אינגאנצן.

דו ביזט אַ חידוש !

די זעלבע זאך ביי 'זיווגים', וואס דאס איז נאך אמאל שווערער ווי 'פּרנסה', וואס אז מען וויל דוקא בלייבט מען נישט הונגעריג. אזוי ווי דער הייליגער רבי האט אמאל געזאגט פאר אונזערע לייט (חיי מוהר"ן סימן תקכח): וואס זארגט איר זיך אזוי אויף פּרנסה?! ברויט מיט אוגעקעס [פיקל] איז א גוטע עסן. אבער אויב האט מען נישט קיין זיווג איז זייער ביטער, און דאס איז די שווערסטע זאך.

דערפאר זאגט דער הייליגער רבי (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ט): דער צדיק איז דער שדכן וואס מאכט אלע שידוכים; ווייל ער פארשטייט די צער און די נסיונות וואס גייט דורך אויף א בחור און א מיידל. און ער איז זיך מוסר נפש צו מאכן שידוכים, און דאס דארף זיין דער עיקר ארבעט פון א אמת'ן מנהיג.

וועגן דעם דארף א יונגערמאן דאנקען און לויבן דעם בורא פל עולם, אז דער באשעפער האט אים געהאלפן אז ער איז ארויסגעגאנגען פון זיין תפיסה, אזוי ווי חז"ל זאגן (בראשית רבה סח, ד): אויפן פסוק (תהלים סח, ז): מוציא אסירים בפושרות, דער אייבערשטער

נעמט ארויס די וואס זענען צוגעבינדן אין תפיסה; אז דאס גייט ארויף אויף א זיווג, וואס פאר זיי האבן חתונה געהאט זענען זיי נעבעך געווען אין א תפיסה, און געמוזט זינדיגן רחמנא לצלן, אבער נאכדעם אז זיי האבן געטראפן זייער זיווג, גייען זיי ארויס פון תפיסה.

דערפאר אז מען האט חתונה געהאט, דארף מען נאר דאנקען דעם אייבערשטן, און נישט זיך אפרעדן און באקלאגן חס ושלום, אז מען איז אריינגעפאלן, אזוי ווי חז"ל זאגן (שם): דאס ווארט בפשוטות איז צוזאמגעשטעלט פון צוויי ווערטער: בכי - ושירות, דבעי בכי, דבעי שר שירה. דאס הייסט נאכדעם וואס מען האט זוכה געווען חתונה צו האבן, איז דא א בחירה: איינער פריידט זיך און לויבט דעם אייבערשטן אז ער האט חתונה געהאט ברוך השם, אן אנדערער וויינט אין קלאגט שטענדיג, אז ער איז אריין געפאלן, וואס באמת איז נישט דא אזא זאך, ווייל אלע פרויען זענען די זעלבע זאך, אזוי ווי חז"ל זאגן (שבת סב ע"א): נשים עם בפני עצמן; נאר אלעס ווענדט זיך אין דעם מאן. איז ער זוכה, און ער פירט זיך אויף אזוי ווי עס

דו ביזט א חידוש!

דארף צו זיין, העלפֿט זי אים אַרויס, אָבער אויב איז ער נישט זוכה, דעמאלטס איז זי קעגן אים (יבמות סג ע"א). קומט אויס אז די צוויי זאכן: 'שידוכים' און 'פֿרנסה', איז אַ מורא'דיגע וואונדער.

און אזוי אויף פֿרנסה קומט דורכן צדיק, אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מ): דער צדיק איז משפיע פֿארן מענטש אזא מין שפע, אז ער האט א שפע כפולה, א דאפֿלטן שפע. ווייל חז"ל זאגן (קהלת רבה ג, יב): יש לו מנה רוצה מאתיים. דער טבע פון א מענטש איז, אז ער איז קיינמאל נישט צופרידן, וויפיל ער האט דארף ער דאפֿלט; אָבער ביים צדיק באקומט מען אזא ברייטן דעת, אז מען האט שפע כפולה, און מען שפירט אז עס פעלט נישט גארנישט ברוך השם, ווייל אלעס ווענדט זיך אינעם שכל, אזוי ווי חז"ל זאגן (גדרים מ ע"ב): דעת קניית מה חסרת, דעת חסרת מה קניית, דדא ביה פולא ביה, ודלא דא ביה מה ביה, אז מען האט שכל האט מען אלעס, און אז נישט, האט מען גארנישט.

וועגן דעם אז א מענטש האט שכל און ער גייט ארויס פון זיין צמצום און קטנות המוחין, וועט ער

אלעמאל האבן 'פּרנסה', און ער וועט נישט זיין אונטערטעניגט ביי א צווייטן, און אז ער האט נישט קיין פּרנסה, ווערט גע'פּסק'נט אין שלחן ערוך (יורה דעה סימן רנ"ג): אז ווער עס האט נישט קיין פּרנסה, מעג גיין נאך געלט. אבער נישט זיך פארקויפן דאס לעבן בגשמיות און ברוחניות פאר יענעם.

דער הייליגער רבי האט געזאגט אמאל, אז ער וויל אז מיר זאלן האבן א שטעלע אין פּרנסה (חיי מוהר"ן סימן תקא). ווייל אזוי האט מען א גדלות המוחין, און מען איז מצליח ברוחניות אויף. מען דארף וויסן א כלל: אז מען איז א בטלן בגשמיות איז מען א בטלן ברוחניות, און אז מען איז א בטלן ברוחניות איז מען א בטלן בגשמיות, וועגן דעם אז דער אייבערשטער העלפט אז א מענטש האט דעם שכל פונעם צדיק גייט אים דאס גאנצע לעבן אנדערש.

חז"ל זאגן (בבא מציעא נט ע"א): אוקירו לנשייכו פי היכי דתתעתרו, אז מען איז מכבד די ווייב, האט מען 'עשירות', אזוי אויף זאגט דער הייליגער רבי (לקוטי

מוהר"ן חלק א' סימן ס"ט): אז די גאַנצע געלט פון אַ מענטש קומט נאר דורך זיין ווייב.

ג.

די צווייטע זאך וואס יתרו האט געהערט און עס האט אים איבערגענומען איז געווען: 'מלחמת עמלק', וואס דאס איז געווען אַ ביטערע מלחמה, אזוי ווי חז"ל זאגן (פנחומא תצא ט): נאכדעם וואס דער אייבערשטער האט ארויסגענומען די אידן פון מצרים, און ער האט זיי געמאכט די אלע ניסים, האט זיך קיין שום פאלק נישט דערוואגט צו טשעפענען די אידן, ביז עמלק איז געקומען און ער האט זיך אנגעהויבן מיט די אידן. און וואס איז געווען דער כח פון עמלק? אז ער האט אריינגעברענגט ספיקות אין די אמונה; ווייל אַ מענטש וואס האט אמונה איז ער דער גליקליכסטער מענטש, אזוי ווי שלמה המלך זאגט (משלי כח, כ): איש אמונות רב ברכות, אַ מענטש וואס האט אמונה, גיסט זיך אויף אים ברכות.

וועגן דעם דארף זיך א מענטש זייער שטארקן מיט אַמונה, דערפאר האט דער הייליגער רבי אסאך גערעדט פון אַמונה, און אז א מענטש וויל האבן אַמונה זאל ער לערנען שיחות הר"ן, וואו עס איז דא אסאך שיחות וואס דער הייליגער רבי איז מחזק דעם מענטש מיט אַמונה אין בורא פל עולמים, אז ער זאל זיך נישט נאכלאזן און צובראכן ווערן, נאר גלייבן אז דער באשעפער וועט אים אנודאי העלפן. און ווען א מענטש לייגט זיך אריין אין אַמונה, זעהט ער ממש וואונדער.

וועגן דעם ווען יתרו האט געהערט, די צוויי זאכן: קריעת ים סוף: וואס דאס מיינט די וואונדער פון באשעפער, ווי אזוי ער העלפט אז מען טרעפט א 'זיווג' און אז מען האט 'פרנסה'. מלחמת עמלק: אז ברוך השם מען איז מבטל די קליפה פון עמלק, דורכדעם וואס דער צדיק ברענגט אריין אַמונה, אויב אזוי איז ער געקומען.

ד.

פי הוציא ה' את ישראל ממצרים, יתרו האט געהערט אז דער אייבערשטער האט ארויסגענומען די אידן פון מצרים, וואס דאס איז דער גרעסטער וואונדער. די קדמונים פּרעגן, פּארוואס דערמאנט מען שטענדיג דעם גס פון 'יציאַת מצרים' אזוי ווי מען זאגט: 'זכר ליציאת מצרים', און נישט 'זכר לבריאת העולם' די גס פון באשאפן די וועלט !?

נאר 'בריאת העולם' איז געווען יש מאין, דאס הייסט עס איז גארנישט געווען, און דער באשעפער האט געמאכט א בריאה, אבער ביי 'קריעת ים סוף' איז געווען יש מיש, דאס הייסט עס איז שוין געווען א גס, און אין דעם ים האט דער באשעפער אויסגעטריקנט מען זאל קענען דורכגיין, וואס דאס איז א גרויסער וואונדער. נאך א חילוק: אז די בריאה האט דער אייבערשטער באשאפן פאר יעדן נישט נאר פאר אידן, נאר אויף להבדיל פאר די גוים, פאר חיות, און אלע באשעפענישן, אבער די גס פון 'קריעת ים סוף' האט דער אייבערשטער געמאכט נאר פאר די אידן.

חז"ל זאגן (פראשית רבה טז, ד): אז אלע גלות'ן ווערן אויף אנגערופן מצרים, ווייל זיי האבן ענג געמאכט פאר אידן, פון די לשון מצרים - ענגשאפט. און דאס איז געווען דער עיקר וואונדער, אז דער אייבערשטער האט ארויסגענומען די אידן פון אלע ענגשאפטן. ווייל דער עיקר צרה פון א מענטש איז, אז ער איז אין מצרי"ם, מיצר - ענג, ים - דער מח; דאס הייסט, ער איז קליין קעפלדיג און מצומצם, אבער אז א מענטש האט א שטארקע אמונה, און ער ווייסט אז דער באשעפער איז דא, און אויף אין די גאנצע וועלט, גייט ער ארויס פון זיין צמצום, און ער זעהט פאר זיך א שיינע גרויסע וועלט.

דער הייליגער רבי האט זייער געהאלטן פון א סוחר, ווייל חז"ל זאגן (אבות ד, ג): אין לך אדם שאין לו שעה, ואין לך דבר שאין לו מקום, יעדער מענטש האט זיך זיין צייט ווען ער וועט האבן הצלחה. וועגן דעם אז א מענטש איז א ביזנעס-מאן, ווען עס וועט אנקומען זיין צייט פון הצלחה, קען אים געלונגען גוטע געשעפטן, און ער וועט מאכן אסאך ריווח, אבער אז א מענטש איז

דו ביזט א חידוש !

אין א 'קטנות המלח', ארבעט ער ביי יענעם ווי אן 'עבד פנעני', און מען שאפט אויף אים וכו', און וואספארא ריווח קען ער שוין מאכן ווען ער האט הצלחה? ! (ע"ן חיי מוהר"ן סימן תסה).

די זעלבע זאך איז אין שטוב; א מענטש דארף האבן דעם שכל ווי אזוי צו פירן א שטוב, ווייל אפילו ער האט זייער א שווערע שטוב, אבער אויב ער ווייסט ווי אזוי צו האנדלען, קען ער זיך שטענדיג אן עצה געבן. און אזוי איז ביי יעדע זאך, אז א מענטש איז זוכה, און ער גייט ארויס פון מצרים, פון זיין צמצום, דאס איז דער גרעסטער גס, און צו דעם קען מען נאר צוקומען דורכן צדיק. דערפאר איז יתרו געקומען צו משה אין מדבר.

ה.

ויאמר אל משה אני חתנך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמה (שמות יח, ו). זאגט רש"י: יתרו האט געזאגט פאר זיין איידעם משה רבינו: אויב גייסטו נישט ארויס פאר מיינעט וועגן, גיי ארויס וועגן דיין ווייב, אויב גייסטו נישט ארויס וועגן דיין ווייב, גיי ארויס וועגן

דיינע קינדער. וואס דאס איז א מורא'דיגע לימוד פאר א יונגערמאן אז ער זאל מכבד זיין, זיין שווער, און אויב איז זיין שווער אים נישט גענוג ווערד ער זאל אים מכבד זיין וועגן זיין אייגענע פבוד, זאל ער אים כאטש מכבד זיין ווייל ער האט אים געגעבן זיין טאכטער פאר א ווייב, און ער זאל דאס טוען פאר איר פבוד, און אויב די פבוד פון זיין ווייב איז אים אויף נישט ווערד, זאל ער דאס כאטש טוען וועגן זיינע קינדער. דער זוהר הקדוש זאגט (בהעלותך קנב ע"א): וויי איז פאר א מענטש וואס זאגט אז אין די תורה שטייט סתם מעשיות; ווייל די תורה ווערט אנגערופן תורת חיים, און לערנט אונז ווי אזוי זיך צו פירן (זוהר מצורע נג ע"ב).

וועגן דעם דארף מען זעהן מכבד צו זיין א שווער און שוויגער, ווייל אויב מען איז רחמנא לצלן מזלזל אין א שווער און שוויגער, איז דאס גורם נאכדעם צו צושטערן דעם 'שלום בית', און אפילו ער וויל נישט די טובה פון זיין ווייב, זאל ער כאטש רחמנות האבן אויף די קינדער וואס ער האט געברענגט אויף דער וועלט, אזוי ווי חז"ל זאגן (גיטין ז ע"ב): ווער עס גט רחמנא

לצ'לן זיין ערשטע ווייב, לאזט אפילו דער מזבח טרערן אויף אים. און דער טעם פארנוואס דווקא דער מזבח וויינט, עס איז דאך געווען אין בית המקדש נאך פלים: דער ארון, וואס דארטן איז געווען די לוחות און העכער דעם די צוויי פרוכים וכו', בפרט דער פיור וואס דאס איז געמאכט געווארן דורך די 'מראות הצובאות', וואס דאס האט געברענגט 'שלום בית' (פנחומא פקודי, ט), אויף האט מען אנגעטרינקן א סוטה פון די פיור וכו'? ! נאר דער מזבח וויינט: איך האב שוין גענוג קרבנות, ברענג נישט נאך קרבנות; ווייל אויב חלילה עס איז נישט דא קיין שלום בית, שאדט דאס פאר די קינדער, און זיי ליידן נאכדעם דערפון, [א גוטער מחנך קען גלייך דערקענען אויף א קינד, אויב ער קומט נעבעך פון א צובראכענעם שטוב], דאס וויינט דער מזבח: ברענג נישט דייע קינדער פאר קרבנות.

ו.

ויספר משה לחתנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים, על אודת ישראל, את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם ה' (שמות יח, ח), משה רבינו האט פארציילט

דו ביזט א חידוש !

יט

פאר יתרו אלע ניסים וואס דער באשעפער האט געטוען. דער הייליגער רבי ר' אלימלך זכותו יגן עלינו זאגט (נועם אלימלך, בהעלותך): א איד זאל שטענדיג פארציילן די ניסים און מופתים וואס דער אייבערשטער האט מיט אים געטוען, און אזוי וועט אים דער אייבערשטער טוען נאך מער מופתים, וואס דאס איז דער גאנצער ענין צו דערציילן פסח בינאכט די ניסים ונפלאות וואס דער בורא פל עולם האט מיט אונז געטוען, וואס דורךדעם טוט דער אייבערשטער נאך גרעסערע ניסים.

דער הייליגער רבי נתן האט אמאל נאכגעזאגט פון הייליגן רבי'ן: ווען א איד דאנקט דעם באשעפער, און ער זאגט שטענדיג אז עס גייט אים גוט, זאגט אים דער בורא פל עולם: דאס הייסט גוט? איך וועל דיר ווייזן וואס הייסט גוט! און דער אייבערשטער איז משפיע פאר אים אסאך גוטס, אבער אז א מענטש באקלאגט זיך שטענדיג, אז עס איז אים ביטער און פינסטער, און אלעס גייט אים שלעכט חס ושלום, זאגט אים דער באשעפער: איך וועל דיר ווייזן וואס הייסט שלעכט, דער אייבערשטער זאל אפהיטן.

ז.

עֲתָה יִדְעֵתִי כִּי גְדוֹל ה' מְכַל הָאֱלֹקִים וְגוֹ' (שְׁמוֹת יח, יא),
 זאגט דער זוהר הקדוש (יתרו סט ע"א): יתרו איז נישט
 געווען סתם א גלח, נאר ער האט געדינט אלע עבודה
 זרה'ס אויף דער וועלט. און אז אזא מענטש קומט און
 זאגט: עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים וגו', יעצט
 ווייס איף אז דער באשעפער איז גרעסער פון אלע
 עבודה זרה'ס, דאס איז דער גרעסטער וואונדער, און
 דאס מאכט א מורא'דיגער רושם, און דאס ברענגט א
 מורא'דיגן פבור פארן אייבערשטענס נאמען.

פון דעם קען מען זיך אויף אראפֿלערנען א
 מורא'דיגע התחזקות, פאר א בחור וואס עס איז
 איבערגעגאנגען אויף אים געפערליכע ירידות און
 נפילות, און ער איז זייער ביטער דורכגעפאלן, אדער א
 יונגערמאן וואס איז דורך געגאנגען שוועריקייטן, און
 געווענליך איז מען זיך גלייך מייאש, און מען טראכט,
 אז מען האט שוין נישט קיין תקנה, אבער אז מען האט
 די הקדמות פון הייליגן רביין, איז מען זיך זייער מחזק
 פון דעם אליין, און מען טראכט צו זיך: איך, וואס איך

כא

דו ביזט א חידוש !

האב אַזא נידעריגע נשמה, וואס עס איז נאך נישט געווען אויף דער וועלט אַזא נידריגע נשמה, האב איך זוכה געווען צו וויסן פון אַזא הייליגן רבי'ן, קען איך אַוודאי און אַוודאי צוריקגיין צום באשעפער, און דאס וועט נאך זיין דער גרעסטער חידוש ביים באשעפער ! און פון דעם האט דער אייבערשטער די גרעסטע פּבוד און הנאה (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן יד). ווייל ווען אַ מענטש שפּירט דעם אמת, אַז ער איז גארנישט, דעמאלטס גייט ער אַלץ העכער און העכער, און ער קען אַנקומען צו די העכסטע מדריגות.

ח.

ויהי ממחרת, וישב משה לשפוט את העם (שמות יח, ג), חז"ל זאגן (מכילתא יתרו, ג): דאס גרויסקייט פון משה רבינו איז געווען: מן החר אל העם; דאס הייסט, אַז כאטשיג ער איז געווען רבוק אין בורא פל עולמים, דאך אַבער, ווען ער איז צוריקגעקומען, האט ער זיך גלייך אַראפגעלאזט צו די אידן, ווייל געווענליך אַ מענטש וואס איז זייער גרויס און איז צוגעקלעבט צום

אייבערשטן, האט נישט קיין צייט און קיין געדולד זיך אראפצולאזן צו מענטשן.

דער הייליגער רבי האט געזאגט (חיי מוהר"ן סימן רנב):
 ביי אים איז רצוא נישט קיין שום עבודה, נאר זיין עיקר
 הארעוואניע איז אויף שוב; דאס הייסט, ביי עבודת
 השם איז דא רצוא: א מענטש שפירט אן התעוררות און
 חיות ביים דאווענען וכו'; און שוב: ווען ער פארלירט
 זיין התעוררות און התלהבות.

און פאר רוב מענטשן קומט אן שווער רצוא; דאס
 הייסט, ער וויל זיך אויפהייבן, ער וויל אמאל דאווענען
 ערליך, ער וויל רעדן צום באשעפער, אבער עס קומט
 אים אן מורא'דיג שווער, אבער ביי ושוב איז ער
 שטענדיג. אבער אז איינער האט זיך שוין אזוי שטארק
 אויסגעארבעט, איז ער שטענדיג ביי רצוא, און זיין
 שוועריקייט איז ושוב, זיך אראפצולאזן צו מענטשן
 וכו'.

דאס איז געווען דער חילוק צווישן משה רבינו וואס
 האט געזאגט (דברים לב, א): האזינו השמים וכו' ותשמע

האַרץ און ישעיהו הנביא וואס האט געזאגט (ישעיהו א, ב): שמעו שמים והאזיני ארץ, ווייל האזינו מיינט אז איינער זיצט לעבן אן אנדערן און זאגט אים עפעס שטיל אריין אין אויער, שמעו מיינט אז איינער איז ווייט און ער שרייט: הערט מיר אויס! וועגן דעם משה רבינו וואס ער האט געהאט די גרעסטע מדריגה אין נבואה, און ער איז געווען נאנט צום הימל, האט ער געזאגט פאר די הימל שטיל: האזינו השמים, אבער פאר די ערד, וואס ער איז געווען ווייט דערפון, האט ער געדארפט אראפ שרייען, דערפאר האט ער געזאגט ותשמע הארץ, אבער ישעיהו הנביא וואס ער האט נישט געהאט די מדריגה אין נבואה, און ער איז געווען נענטער צו דער ערד, האט ער צו די ערד גערעדט שטיל, און צו די הימל האט ער געדארפט שרייען. קומט אויס אז א צדיק וואס איז אינגאנצן רבוק אין בורא פל עולמים, איז אים זייער שווער אראפ צו גיין, דאס איז געווען די גרויסקייט פון משה רבינו, אז ער האט זיך געקענט אראפלאזן אויסצוהערן מענטשן אגאנצן טאג.

אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ז; סח): וואס העכער א צדיק גייט, אלץ נידעריגער קען ער זיך אראפ לאזן.

דער הייליגער סאטמארער רב זכותו יגן עלינו, האט אמאל געזאגט איינס פון די טעמים פארנוואס ער דאווענט שפעט, ווייל ער וויל אביסל לערנען אויף, ווייל שפעטער נאכן דאווענען האבן שוין געווארט אויף אים מענטשן יעדער מיט זיינע צרות, און אגאנצן טאג איז ער געווען פארנומען מיטן כלל. וועגן דעם האט ער זייער מקפיד געווען אז מען זאל אים נישט שטערן דעמאלטס. איינער האט אים אמאל געשטערט פארן דאווענען, האט ער זיך אויסגעדריקט מיט ווייטאג: פארנוואס זאל איך כאטש נישט קענען לערנען ווי א פשוטער איד, איך מעג דאך אויף עפעס לערנען !

ט.

יִרְא חֲתָן מֹשֶׁה וְכוּ', וַיֹּאמֶר מָה הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לָעַם, מִדּוּעַ אַתָּה יוֹשֵׁב לְבִדְדָךְ וְגו', (שמות יח, יד): יתרו האט נישט געקענט פארשטיין, ווי אזוי משה רבינו

דו ביזט א חידוש !

כה

לאזט זיך אזוי אראפ, און ער אליין געט זיך אגאנצן טאג אפ מיט מענטשן, און ער איז פארנומען צו מאכן שלום צווישן זיי וכו', און ער האט געזאגט (שם יח, יז-יח): דו טוסט נישט גוט, נבל תבל! וועסט דאס נישט קענען פארנעמען, און ער האט אים פארגעשלאגן א עצה: ער זאל צונעמען צו זיך, צו העלפערס, וואס זיי זאלן זיך אפגעבן מיטן כלל וכו'. זעהט מען פון דעם, אז כאטשיג יתרו איז געווען זייער גרויס און אן אמת'ער גר און בעל תשובה, דאך אבער האט ער נישט פארשטאנען די הנהגה פון א צדיק און א רבין.

דער טשערינער רב זכותו יגן עלינו, [תלמיד פונעם הייליגן רבי נתן], שרייבט אין די הקדמה פונעם ספר עלים לתרופה [בריון פונעם הייליגן רבי נתן], אז ווער עס איז געווען ביי רבי נתן, האט געזעהן אז דער מענטש איז א מורא'דיגע וואונדער: אז מען האט אים געזעהן דאווענען די דריי תפלות און תיקון חצות, און עוסק זיין אין התבודדות, האט מען געמיינט אז דער מענטש איז נאר עוסק אין תפלה אגאנצן טאג; אז מען האט אים געזעהן לערנען מיט זיין גרויס התמדה, און מען האט

געזעהן זיין אויסטערלישע בקיאות, האט מען געטראכט אז מן הסתם טוט ער גארנישט עפעס אנדערש, נאר ער לערנט אגאנצן טאג; ווער עס האט אים געזעהן שרייבן, און וויפיל ער האט אלץ צוזאם געשריבן, האט מען זיך פארגעשטעלט אז ער טוט נאר דאס אגאנצן טאג, [ער האט געשריבן דעם: לקוטי מוהר"ן; סיפורי מעשיות; שיחות הר"ן; חיי מוהר"ן; ספר המדות וכו', נאכדעם די פילע בענדער לקוטי הלכות וכו', און אן א שיעור בריוון וואס ער האט געשריבן,] אז מען האט אים געזעהן רעדן מיט מענטשן און זיך אפגעבן מיט זיי, האט מען געמיינט אז ער רעדט אגאנצן טאג מיט מענטשן; דאס איז געווען דער חידוש, אז איין מענטש זאל דאס אלעס אריינעמען אין זיך.

די זעלבע זאך אז מען זאל גוט נאכקוקן דעם צדיק, איז דאך דאס דער גרעסטער חידוש, ווי אזוי ער האט צייט צו דאווענען, לערנען, שרייבן, רעדן מיט מענטשן און נאך צייט פאר זיך אויף. און ווי אזוי איז דאס טאקע מעגליך? נאר אויף דעם איז דא א ברכה פון הימל.

דו ביזט אַ חידוש !

כז

און מען דארף וויסן אז א צדיק וואס ער איז דבוק אין בורא פל עולמים, קען זיך אראפלאזן צו יעדן איינעם. דער הייליגער בעל התניא זכותו יגן עלינו האט געזאגט: א צדיק וואס איז דבוק אין באשעפער, און ער טראכט נאר פון באשעפער, דעמאלטס אפילו די מענטשן וואס זענען ארום אים, שפירן אויף א געוואלדיגע חיות, און עס קלעבט זיך אין זיי אויף אן א גוטער גערויף.

דערפאר דארף מען זייער אכטונג געבן נישט זיך אריינמישן ביי א צדיק, און אים געבן עצות וכו', און מען דארף זייער אכטונג געבן נישט מזלזל צו זיין אין א צדיק, אזוי ווי חז"ל זאגן (אבות ב, י): הוי זהיר בגחלתן שלא תפנה, מען קען זיך רחמנא לצלן אפבריען פון א צדיק. בפרט א צדיק וואס האט זיך אפגעגעבן מיט דיר, און זיך אראפגעלאזט ביז צו דיין מגושם דיגער פלאץ, און זיך אפגערייניגט און אראפגענומען פון דיר די שמוציגע קליידער וכו', אזוי ווי דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוה"רן חלק א' סימן י"ד): ווען א מענטש זינדיגט רחמנא לצלן, איז ער אנגעטוען מיט בגדים צואים, מיט

דו ביזט אַ חידוש !

כח

טינוף'דיגע בַגָּדִים. ווייל די מחשבות זענען די בַגָּדִים (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כא), און דער צדיק נעמט אַראַפּ די שמוציגע געדאַנקען פון אים, און ער וואַשט אים אָפּ, און ער מוטשעט זיך מיט אים, ביז ער הייבט אים אויף, און ער ווערט אַ מענטש, נאַכדעם בַרענגט ער אים אַריין שׁכַל און אַ חשק צו לערנען יעדן טאָג: מקרא, משנה, גמרא וכו', זוהר הקדוש און תיקונים וכו', אָפּער ווען מען איז שוין זוכה צו די אַלע שיינע זאַכן דאַרף מען זייער אַכטונג געבן נישט צו קריגן אָדער חלילה מַזְלִזֵל זיין אין דעם צדיק.

וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶת חֲתָנוֹ, וַיִּלְךָ לוֹ אֶל אַרְצוֹ (שמות יח, כז):
וויבאלד משה רבינו האט געזעהן אז יתרו מישט זיך אַריין, און פאַרשטייט נישט גענוג דאס גרויסקייט און רחמנות פון אַ צדיק, און ער געט אים עצות, האט ער אים צוריק אַהיים געשיקט לחיים ולשלום.

י.

ויחן שם ישראל נגד ההר (שמות יט, ב), זאגט אויף דעם רש"י: פּאַיש אַחד בַּלֵּב אַחד, ווייל ביי אַלע פּלעצער ווי

די אידן זענען געווען איז שטענדיג געווען מחלוקת און טענות, אבער ווען זיי זענען אנגעקומען צום בארג סיני, איז געווען א מורא'דיגער אהדות; און אזוי ארום האבן זיי געקענט מקבל זיין די תורה.

וועגן דעם דארף מען זייער אכטונג געבן פון מחלוקת, און האבן טענות איינער אויפן צווייטן, וואס דאס האלט ליידער אויף די גאולה, אז עס איז דא מחלוקת צווישן אידן רחמנא לצלן, דער הייליגער צאנזער רב זכותו יגן עלינו, האט אמאל געזאגט, אז ער וועט הערן איינעם זאגן אז זיין רבי איז גרעסער וכו', וועט ער אים אויסרייסן. [ווי באוואוסט איז ער געווען א שארפער מענטש], יעדער איז מקבל פון זיין רבי'ן, אבער נישט מאכן אן עבודה זרה און אנדרייען מחלוקת צוליב דעם, וואס דאס איז די ערגסטע זאך רחמנא לצלן.

דער הייליגער רבי זאגט (שיחות הר"ן סימן צא): אז איינער וויל זוכה זיין צו התמדה, לערנען פלייסג די הייליגע תורה, זאל ער נישט רעדן אויף קיין שום איד. א

מענטש דארף אפלאזן אן אנדערן און נאר האבן צו טוהן מיט זיך.

יא.

ו'יאמר ה' אל משה לך אל העם וקדשתם וכו', וכבסו שמלתם (שמות יט, י), דער אייבערשטער האט געהייסן פאר משה רבינו ער זאל זאגן פאר די אידן זיי זאלן זיך הייליגן און רייניגן. פון דעם קען מען זיך לערנען, אז א מענטש דארף זייער נזהר זיין צו גיין אין מקנה, בפרט זאל מען נזהר זיין אין טבילת עזרא.

עס שטייט אין הייליגן מאור ושמש (פרשת אמור), אז דער בעל שם טוב הקדוש, און דער הייליגער רבי ר' אלימלך זכותו יגן עלינו, האבן צוריק מתקן געווען די תקנה פון טבילת עזרא, און אז ש"ץ ימח שמו איז אראפ פון אידישן וועג - און גורם געווען א חורבן פאר די גאנצע וועלט - ווייל ער איז נישט געווען נזהר זיך צו טובל'ן ווען מען דארף, כאטשיג ער האט געקענט פל התורה כולה. דער הייליגער רבי זאגט (שיחות הר"ן סימן קמא): [דארט וואו דער הייליגער רבי איז מגלה דעם

לא

דו ביזט א חידוש !

וואונדערליכן תיקון הפללי, אויף דעם חטא] דער ערשטער תיקון איז מקנה ! נאכדעם דארף מען געבן א פרוטה פאר צדקה, און זאגן די צען קאפיטלעך תהלים [תיקון הפללי].

יב.

והגבלת את העם סביב לאמר, השמרו לכם עלות בהר וגו' (שמות יט, יב), נאכדעם האט דער אייבערשטער נאכאמאל געזאגט פאר משה רבינו (שמות יט, כא): רד העד בעם פן יהרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב, ער זאל גיין ווארענען די אידן, אז זיי זאלן זייער אכטונג געבן נישט צו גיין מער וויפיל זיי מעגן. פון דעם זעהן מיר אז אויב א מענטש גייט העכער פון זיינע מדריגות, וועט ער אנוועק פאלן.

דאס זאגט דער פסוק (שם יט, כד): ויאמר אליו ה' לך רד ועלית אתה ואהרן עמך וגו' והעם אל יהרסו לעלת אל ה' פן יפרץ בם, זאגט אויף דעם רש"י: יעדער איינער האט געהאט א מחיצה פאר זיך, און איז געגאנגען מיט א אנדערע מדריגה, משה רבינו מיט זיין

מדריגה; אהרן מיט זיין מדרגה; די פהנים מיט זייער מדרגה; און גאנץ כלל ישראל מיט זייער מדרגה. דאס הייסט, באַמט איז נישט דא קיין שום זאך אויסער דעם באַשעפער, און אַלעס איז נאר דער באַשעפער, און דער באַשעפער איז אן אור אין סוף, נאר יעדער מענטש וויפיל ער גרייט זיך צו, אזויפיל קען זיין מח פארנעמען צו שפירן די לעכטיגקייט פונעם אייבערשטן, אז איינער האט זיך מער אפגעשיידט פון די נארישקייט פון דער וועלט, שפירט ער מער אלקות, אז איינער האט זיך נאך מער צוגעגרייט, שפירט ער נאך מער דעם אייבערשטן, און לויט דעם האט יעדער מענטש זיין צמצום. דערפאר איז א מורא'דיגע געלעכטער נאכצומאכן א צווייטן און יענעם תנועות, וואס מען האט א פנים אזוי ווי א מאַנק"י וואס מאכט אויף נאך אן אנדערן.

דערפאר אז א מענטש וויל מקבל זיין די תורה, דארף ער וויסן די וויכטיגסטע זאך, ער זאל גיין אויף זיין וועג, און נישט קוקן אויף יענעם, מען זעהט אז רוב מענטשן פאלן אראפ און ווערן צופראכן ביי זיך נאר ווייל זיי קוקן אויף יענעם, יענער איז שוין אזא למדן,

יענער איז שוין א רעדנער וכו', וואס דאס צופרעכט זיי אינגאנצן.

דער הייליגער רבי איז מגלה (לקוטי מוהר"ן חלק ב, בהשקפה): אויף דעם פסוק (יחזקאל לג, כד): אחד היה אברהם, אברהם אבינו האט געדינט דעם באשעפער מיט די בחינה פון: אחד, ער האט זיך זיך פאטראכט אזוי ווי ער איז דער איינציגסטער מענטש אויף דער וועלט, און בכלל נישט געקוקט אויף א צווייטן. און ווען א מענטש לעבט אויף דעם וועג, איז ער דער גליקליכסטער מענטש.

דער הייליגער רבי האט דערציילט (ספורי מעשיות, מעשה ט), א מעשה פון א תם, וואס ער איז געווען א שוסטער, און ער איז געווען שטענדיג זייער פרייליך, ווען ער האט געענדיגט מאכן א שיד, וואס מן הסתם האט עס געהאט דריי עקן, פלעגט ער נעמען דעם שיד און דאס אויסרימען, און ער האט זיך מחיה געווען דערמיט, און ער פלעגט זאגן: מיין ווייב! ווי שיין און ווי הערליך דאס שיקעלע איז, וואספארא זיסקייט דאס שיקעלע איז, וואספארא האניגדיג און צוקערדיגע שיקעלע איז דאס,

און ווען זיין ווייב האט אים געפּרעגט: אויב עס איז יא אזוי, פּאַרנוואס אַנדערע שוּסטערס נעמען אַסאך מער געלט פאַר אַ פאַר שייך, און פּאַרדינען שייך, און דו נישט?! האט ער געענטפערט: וואס האב איך מיט יענעם?! דאס איז יענעם מעשה, און דאס איז מיין מעשה וכו'. זעהט מען פון דעם, אז א מענטש דארף שטענדיג קוקן נאר אויף זיך, און זיך מוראדיג מחיה זיין מיט וואס ער האט, און מיט וואס ער פּאַרדינט.

יג.

אַנכי הוֹי"ה אַלקיך אֲשֶׁר הוֹצֵאתיך מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִבֵּית עַבְדִּים (שמות כ, ב), איך בין דער באשעפער זיין גאט, וואס האט דיך ארויסגענומען פון מצרים וכו'. זאגט דער רמב"ן הקדוש: וועגן דעם שטייט 'אַלקיך' - 'הוצאתיך א לשון יחיד, און נישט 'אַלקיכם' - 'הוצאתי אַתְּכֶם' א לשון רבים, צו ווייזן אז די הייליגע תורה איז געגעבן געווארן פאר יעדן איד עקסטער, און אפילו די גאנצע וועלט האלט נישט די תורה, און זענען אנוועק פון באשעפער, דארף ער וויסן אז ער האט גארנישט

לה

דו ביזט א חידוש !

מיט די וועלט, דער באשעפער האט געגעבן די תורה פאר אים אליין.

יד.

לא יהיה לך אלהים אחרים על פני (שמות כ, ג), זאלסט נישט האבן קיין פרעמדע אפגעטער וכו'; דער הייליגער רבי זאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כג): דער עיקר פון א מענטש איז זיין פנים. וועגן דעם דארף א מענטש שטענדיג זעהן צו זיין פרייליך, און ארומגיין מיט א שמיכל און א לעכטיגע פנים (עיין עוד לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן קנג), אבער אויב חלילה וחס א מענטש איז אריינגעפאלן אין די תאוה פון געלט, און ער גלייבט נישט אז דער אייבערשטער קען שפייזן א מענטש גרינגערהייט, איז ער שטענדיג טרויעריג און פארדאגה'ט, און ער גייט ארום מיט א זויערן פנים, ווייל אלע עבודה זרה'ס ליגט אין געלט, וואס דאס מאכט אים צופראכן און אנגעזעצט.

מיט דעם טייטשט דער הייליגער רבי א מוראדיגע טייטש: לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, אויף זיין

פנים זאל נישט זיין קיין אפגאט, דאס הייסט, זאלסט
נישט ארוםגיין מיט א זויערן און טרויעריגן פנים.

מען פארציילט אז דער הייליגער רבי ישׂראל
סאלאנטער זצ"ל האט אמאל געזעהן איינעם ארום גיין
מיט א זויערן פנים און מיט מרה שחורה, האט ער אים
מוסר געזאגט: איר זענט א בור ברשות הרבים, [איינס
פון די פיר נזיקין איז, אז איינער מאכט א גרוב אין א
רשות הרבים, א פלאץ וואו מענטשן דרייען זיך, און
איינער איז דארט אריינגעפאלן, איז מען א מזיק און
מען איז חייב,] פֿרעגט דער איד: וואס האב איך
געטוען?! האט ער אים מסביר געווען: וויבאלד דיין
פנים איז א רשות הרבים, ווייל יעדער קען דיר זעהן, און
אז דו גייסט ארום מיט א זויערן פנים, ווערן אנדערע
אויך זויער, ביזטו דאך א מזיק. דערפאר אז א מענטש
גייט ארום מיט א שמייכל, וועט ער יעדן פרייליך מאכן.

טו.

לא תעשה לך פסל וכל תמונה וגו' (שמות כ, ד), א
מענטש דארף וויסן, אז אין בורא כל עולמים האט מען

נישט קיין שום השגה און קיין שום תפיסה, און אז אויבן איז נישטא קיין שום געשטאלט און אויסזעהן. נאר יעדער מענטש מאלט זיך אויס פביכול אז דער אייבערשטער איז ברוגז אויף אים, וואס באמת איז דאס נאר זיינע דמיונות, ווייל דער באשעפער איז אן אב הרחמן, ער וויל אונז האבן, און ער וויל אונז נאר מקרב זיין.

דאס איז אויף וואס דער פסוק זאגט ווייטער (שמות כ, ז): לא תשא את שם הוי"ה אלקיך לשוא, א מענטש דארף וויסן, אז דער בורא פל עולמים וויל אים האבן, און די אלע שלעכטע געדאנקען וואס קומען אים אריין אין מחשבה, אז מען דארף אים נישט האבן, איז רחמנא לצלן ליגנט און פאלש! דאס זאגט דער פסוק: לא תשא את שם הוי"ה אלקיך לשוא, נעם נישט דעם אייבערשטנס נאמען פארן שוא, פאר זאכן וואס זענען פאלש, כאילו דער באשעפער איז ברוגז אויף דיר, ווייל דאס קומט פונעם יצר הרע, וואס ער ברענגט אריין אין א מענטש מחשבות אז דער באשעפער דארף אים נישט האבן, און ער איז גארנישט ווערט.

טז.

זכור את יום השבת לקדשו (שמות כ, ח), א מענטש
 דארף א גאנצן שבת זיך פרייען אז ער איז זוכה צו היטן
 שבת, וואס דאס איז די גרעסטע שמחה.

חז"ל זאגן (תנחומא בראשית): כבוד שבת עדיף מאלף
 תעניות, א מענטש וואס פריידט זיך א גאנץ שבת, און
 ער איז מכבד דעם שבת, איז אזוי ווי ער וואלט געפאסט
 טויזנט תעניות. דער אר"י הקדוש זאגט (שער רוח הקודש,
 תקון כז): אויף יעדע מאל וואס מען פאלט דורך מיט
 'פגם הברית' רחמנא לצלן, דארף מען פאסטן: פ"ד [פיר
 און אכציג] תעניות, קומט אויס אז אויף צען מאל:
 אכט הונדערט און פערציג [840], אויף הונדערט מאל:
 אכט טויזענט און פיר הונדערט [8400] טעג, וואס
 ליידער קיינער איז נישט ריין פון דעם, און ווער רעדט
 נאך, דער אייבערשטער זאל אפהיטן, טויזענט מאל,
 קומט דאס אויס: פיר און אכציג טויזענט [84000]
 תעניות, וואס א מענטש האט נישט אין די גאנצע
 זיבעציג יאר אזויפיל טעג צו פאסטן, ווייל אסאך טעג
 אין יאר טאר מען דאך נישט פאסטן, וועט ער לויט דעם

דו ביזט א חידוש !

לט

חשבון דארפן אראפקומען אויף דער וועלט נאך
עטליכע גלגולים, דא קומען חז"ל און זאגן אונז אז
בלויז מיט איין שבת וואס מען האלט זיך רואיג און
פרייליך א גאנצן שבת, האט מען שוין אויף איינמאל
טויזנט תעניתים.

וועגן דעם זאגט דער הייליגער רבי (לקוטי מוהר"ן חלק
ב' סימן יז): דער עיקר פון שבת איז די שמחה פון שבת,
און מען דארף זעהן צו זיין נאר פרייליך און
אויפגעלייגט א גאנץ שבת. [עס איז כדאי צו לערנען די
תורה יעדן ערב שבת, און זאגן אויף דעם די תפלה פון
הייליגן רבי נתן אין לקוטי תפלות.] מען זעהט אז דווקא
שבת וויבאלד א מענטש ארבעט נישט און ער גייט
ליידיג, לאזט ער אויס זיינע גערון אויף זיין ווייב וכו',
דערפאר זאגן חז"ל (עין גיטין נב ע"א): ערב שבת איז דער
שטן פארנומען צו מאכן מחלוקת אין א אידישער
שטוב. כדי צו צושטערן דעם שבת, אבער א מענטש
דארף האבן שכל צו זיין שטיל און שווייגן, וועט ער
האבן א לעכטיגן שבת, וואס שבת ברענגט אלע
השפעות אויף א גאנצע וואך (זוהר הקדוש יתרו פח ע"א).

יז.

לא תרצח, לא תנאף, לא תגנב (שמות כ, יג), די אלע דריי האבן איין שייכות, ווייל אז איינער איז א 'נואף' איז ער שוין רחמנא לצלן א 'רוצח', ווייל פון יעדן טיפת זרע קען געבוירן ווערן א קינד. נאכדעם איז ער זיך מורה היתר צו גנב'ענען, נאכדעם זאגט ער ליגנט, און אזוי זינקט ער רחמנא לצלן מער און מער.

דערפאר דארף מען יעצט מאכן א נייע התחלה, און מקבל זיין די תורה פון דאסניי, אזוי ווי דער אר"י הקדוש זאגט (שער רוח הקודש, תקון כז): קריאה מעורר את הזמן.

יח.

אזוי ווי מיר שטייען שוין נאנט צו פרשת שקלים, וואס די משנה זאגט (שקלים ב ע"א): באחד באדר משמיעין על השקלים, דארף יעדער איד נתעורר ווערן צו געבן צדקה, בפרט אז מען איז זוכה צו געבן פארן בית התבשיל [בנאל ארץ ישראל], וואס מען איז מחיה הונדערטער הונגעריגע אידן, וואס דאס איז די גרעסטע

צדקה, בפרט יעצט פאר פסח מיט די גרויסע הוצאות, איז די גרעסטע זכות זיי ארויסצוהעלפן.

דער הייליגער צאנזער רב זכותו יגן עלינו איז געווען א יחיד בדור אין די מצוה פון צדקה, אזוי ווייט אז מען דערציילט אז ווען דער הייליגער שינאווער רב זכותו יגן עלינו איז נאך געווען א יונגעלע, האט אים א גביר אמאל געטראפן ליגן אין בעט, פֿרעגט ער אים: יחזקעלע, פארנואס ליגסטו אין בעט? ביזט נישט געזונט?! האט ער אים געזאגט: דער טאטע האט מיר צוגענומען די שיף, און אויף מיין נייע סוט, און דאס אנוועק געגעבן פאר א יתום, און איך שפעם זיך ארויס צו גיין אזוי. און ווי באוואוסט האט מען אלעס געמוזט באהאלטן פונעם אייגענעם טאטן, ווייל אלעס האט ער אנוועק געגעבן פֿדי צו העלפן א צווייטן איד.

אמאל זענען אידן פון פוילן געווען אין דייטשלאנד פאר ביזנעס, האבן זיי געזעהן א אויבערלענדער איד אן א בארד וויינט, פֿרעגן זיי אים: פארנואס וויינט איר? האט ער זיי געזאגט: ווי אזוי זאל איך נישט וויינען, איך קום יעצט ארויס פון דאקטאר, און דער דאקטער האט

געזאגט אויף מיין זעהן אז ער איז זייער קראנק, און ער האט שוין נישט קיין תקנה, און ער גייט שטארבן, זאגן זיי אים: וואס? דער דאקטער איז שוין אויף בעל הבית?! פאר קיין צאנו, וואס דארט איז דא א גרויסער צדיק, געט אים צדקה, וועט איר אונדאי געהאלפן ווערן, און אזוי האט ער געטוהן, ווען ער איז אַנקומען קיין צאנו, און ער איז אריין געגאנגען צום הייליגן צאנזער רב, פֿרעגט ער אים גלייך די ערשטע זאך: איר האט פינעף הונדערט רייניש? [ער האט אים ניטאמאל געפֿרעגט ווי אזוי ער הייסט און וואס ער וויל וכו'] ענטפֿערט ער: יא! זאגט אים דער הייליגער צאנזער רב: געבט אָהער די 500 רייניש, און גייט לחיים ולשלום.

דער איד גייט ארויס אינגאנצן צובראכן און אויפֿגעֿרעגט: די פּוילישע שווינדלערס האבן מיר דא אריינגענארט און פֿארשיקט צו עפֿעס א איד וכו', נאר ער האט זיך פֿרובירט צו פֿארוואַיגן: עס איז מיר שוין געגאנגען צום רוח אזויפיל געלד, זאל שוין די 500 רייניש אויך גיין צום רוח.

דו ביזט א חידוש !

מג

אזוי ווי די הייליגע קינדער פון צאנזער רב, דער שניאנאווער רב מיטן גארליצער רב וואס זענען געווען דארט האבן דאס געהערט, רופט זיך אן דער שניאנאווער רב פארן גבאי: לויף אים שנעל נאך, פדי מען זאל אים צוריק געבן די פינעף הונדערט רייניש, ווייל ער וועט נאך בארעדן דעם טאטן, און עס וועט ארויסקומען א חילול השם, זאגט אים דער גארליצער רב: ניין ברודער! אז דער טאטע האט פון דעם איד גענומען געלט, וועט ער געהאלפן ווערן.

דער איד איז אהיים געפארן, און נאכדעם איז ער צוריקגעקומען און געזאגט: איך האב געוואוסט אז עס איז דא איין גאט אויף דער גאנצער וועלט, אבער אז ער האט אויך א פארטרעטער דא אויף דער וועלט, דאס האב איך שוין נישט געוואוסט, ווייל זיין זעהן איז ברוך השם אויסגעהיילט געווארן.

ווען די קינדער האבן געפרעגט דעם הייליגן צאנזער רב פארנוואס ער האט אזוי געטוהן, האט ער זיי געזאגט: ווען איך בין געווען היינט אין מקוה, איז מיר איינגעפאלן א געדאנק, אזוי ווי איך מוז העלפן פאר

ארימעלייט, און איף דארף יעצט האבן פינעף הונדערט רייניש פאר א געוויסע צדקה, וועגן דעם ווער עס וועט זיין דער ערשטער מיר צו געבן דעם סכום, דער וועט זיכער זיין א געהאלפענער, און פונקט איז דער איד געקומען, און ער האט מיר געהאלפן, דערפאר איז ער געהאלפן געווארן.

זעהט מען פון דעם, אז פון געבן צדקה דערלייגט מען נישט, אבער מען דארף אסאך בעטן דעם אייבערשטן, אז מען זאל וויסן וואו צו געבן צדקה, דער אייבערשטער זאל העלפן אין זכות פון די צדקה, זאלן אלע המזן'ס וואס קריצן מיט די ציין אויף אידישע קינדער האבן א מפלה (מגלה יג ע"ב), אויף זאגן חז"ל (שבת קלט ע"א): אין ישראל נגאלין אלא בזכות הצדקה, אז נאר אין די זכות פון צדקה וועלן מיר אלע אויסגעלייזט ווערן, אמן.

~תם ונשלם שבח לאל בורא עולם~

על הטוב יזכר

אלה יעמדו על הברכה

האנשים גבורי החיל שהושיטו לנו יד עזרה
לנדב סכום הגון מדי חודש בחדשו
למען הדפסת ספרי רבינו ולהפיצם על פני תבל
הלא הם

מרה
שאל חיים איינהורן
הי"ו

מרה
בנימין איינהורן
הי"ו

מרה
יוסף אירגאס
הי"ו

מרה
מנשה איצקאוויטש
הי"ו

מרה
העניך אינדיג
הי"ו

מרה
יחיאל אריה
הי"ו

מרה
אייזיק אפפעל
הי"ו

מרה
יוסף בארדאג
הי"ו

מרה
מיכאל דניאל בנים
הי"ו

מרה
אשר דוב אינדורסקי
הי"ו

מרה
יעקב היילפרין
הי"ו

מרה
מרדכי אהרן היילפרין
הי"ו

מרה
יואל גאלדשטיין
הי"ו

ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מעם ה', זכות הדפסת ספר הקדוש יעמוד להם
שיתברכו מפי א-ל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא בשפע ובניקל, ובכל אשר יפנו יצליחו,
ויזכו לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, וימלא ה' כל משאלותם לטובה, אמן.

על הטוב יזכר

אלה יעמדו על הברכה

האנשים גבורי החיל שהושיטו לנו יד עזרה
לנדב סכום הגון מדי חודש בחדשו
למען הדפסת ספרי רבינו ולהפיצם על פני תבל
הלא הם

מנ"ה
יצחק אהרן ויינבערג
הי"ו

מנ"ה
אליעזר הירשפעלד
הי"ו

מנ"ה
יואל וועבערמאן
הי"ו

מנ"ה
אהרן וועבערמאן
הי"ו

מנ"ה
יצחק יונה זאבעל
הי"ו

מנ"ה
יוסף ווינער
הי"ו

מנ"ה
אברהם צבי וועבערמאן
הי"ו

מנ"ה
יואל טייטלבוים
הי"ו

מנ"ה
שלמה ברוך טייטלבוים
הי"ו

מנ"ה
פנחס מרדכי טייטלבוים
הי"ו

מנ"ה
יואל לעווי
הי"ו

מנ"ה
בנציון לאנדא
הי"ו

מנ"ה
יעקב יהודה לעבעוויטש
הי"ו

ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מעם ה', זכות הדפסת ספר הקדוש יעמוד להם
שיתברכו מפי א-ל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא בשפע ובניקל, ובכל אשר יפנו יצליחו,
ויזכו לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, וימלא ה' כל משאלותם לטובה, אמן.

על הטוב יזכר

אלה יעמדו על הברכה

האנשים גבורי החיל שהושיטו לנו יד עזרה
לנדב סכום הגון מדי חודש בחדשו
למען הדפסת ספרי רבינו ולהפיצם על פני תבל
הלא הם

מנ"ה
יואל מענדלאוויטש
הי"ו

מנ"ה
שבתאי מזרחי
הי"ו

מנ"ה
יצחק סאלאמאן
הי"ו

מנ"ה
יחזקאל טאמעט
הי"ו

מנ"ה
אלימלך פריעדמאן
הי"ו

מנ"ה
יעקב פיש
הי"ו

מנ"ה
נתן פריעדמאן
הי"ו

מנ"ה
אלי קנויל
הי"ו

מנ"ה
יואל פארקאש
הי"ו

מנ"ה
מאיר דוד פארקאש
הי"ו

מנ"ה
חיים דוד ראזענבערג
הי"ו

מנ"ה
יואל ראטה
הי"ו

מנ"ה
יצחק אהרן וייך
הי"ו

ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מעם ה', זכות הדפסת ספר הקדוש יעמוד להם
שיתברכו מפי א-ל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא בשפע ובניקל, ובכל אשר יפנו יצליחו,
ויזכו לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, וימלא ה' כל משאלותם לטובה, אמן.

על הטוב יזכר

אלה יעמדו על הברכה

האנשים גבורי החיל שהושיטו לנו יד עזרה
לנדב סכום הגון מדי חודש בחדשו
למען הדפסת ספרי רבינו ולהפיצם על פני תבל
הלא הם

מו"ה
יואל ראזענבערג
הי"ו

מו"ה
יצחק ראזענבערג
הי"ו

מו"ה
אלימלך שארף
הי"ו

מו"ה
חיים דוד ראזענבערג
הי"ו

מו"ה
שלום שניטצלער
הי"ו

מו"ה
יואל מנחם גרשון שניטצלער
הי"ו

מו"ה
אברהם משה שטראסער
הי"ו

לזכות
שמעון מרדכי בן זעלדא רחל
לגדלו לתויר"ש כרצון רביד"ל

לזכות
מאיר בן לאה
לזיווג הגון

מו"ה
יואל שניטצער
הי"ו

מו"ה
שם הנדבן
הי"ו

מו"ה
שם הנדבן
הי"ו

מו"ה
שם הנדבן
הי"ו

ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מעם ה', זכות הדפסת ספר הקדוש יעמוד להם
שיתברכו מפי א-ל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא בשפע ובניקל, ובכל אשר יפנו יצליחו,
ויזכו לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, וימלא ה' כל משאלותם לטובה, אמן.